Súd:	Okresný súd Nitra
Spisová značka:	7C/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4121206561
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Denisa Mesárošová
ECLI:	ECLI:SK:OSNR:2025:4121206561.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudkyňou Mgr. Denisou Mesárošovou, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/XX, XXX XX E., zastúpený: JUDr. Samuel Baránik, advokát so sídlom Podjavorinskej 7, 811 03 Bratislava 1, IČO: 42 175 381, proti žalovanému: Fakultná nemocnica Nitra, IČO: 17 336 007, so sídlom Špitálska 6, 949 01 Nitra, zastúpený: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., so sídlom Farská 25, 949 01 Nitra, IČO: 36 856 282, za účasti intervenienta: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Pribinova 19, 811 09 Bratislava-mestská časť Staré Mesto, , IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti a náhradu škody, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 9.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4.914 eur,- titulom sťaženia spoločenského uplatnenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti sa žaloba z a m i e t a .

IV. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v časti nemajetkovej ujmy proti žalovanému v rozsahu 100% z priznanej sumy, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

V. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v časti sťaženia spoločenského uplatnenia proti žalovanému v rozsahu 100% z priznanej sumy, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

VI. Intervenientovi náhradu trov konania v časti náhrady nemajetkovej ujmy ako aj za sťaženie spoločenského uplatnenia n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Žalobca sa predmetnou žalobou prostredníctvom právneho zástupcu domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 65.000 euro titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumy vo výške 10.811,- euro titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia .
Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že nastúpil do nemocnice z dôvodu, že sa vykoná operáciu pravého kolenného kĺbu, s ktorou súhlasil, avšak žalovaný vykonal operáciu ľavého kolenného kĺbu a to bez jeho vedomia a súhlasu, čím zasiahol do jeho osobnostných práv, v dôsledku čoho zo strany žalovanej bol na žalobcovi vykonaný zákrok non lege artis, čiže zbytočným zákrokov sa spôsobilo poranenie a zbytočne vytrpel bolesti spojené s operáciou a pooperačné komplikácie a to naviac za situácie, že táto chorá

končatina (pravá) ostala stále nezoperovaná, stratil oporu v tej zdravej, silnejšej končatine a to práve chybným operačným zákrokom zo strany žalovaného .

2/ Súd prvej inštancie v predmetnej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 7C/22/2021 – 367, zo dňa 18.04.2022 a to tak že :
I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 6000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v časti nemajetkovej ujmy proti žalovanému v rozsahu 100% z priznanej sumy, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v časti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia proti žalobcovi v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

V. Intervenientovi náhradu trov konania v časti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia n e p r i z n á v a.

3/ Voči predmetnému rozsudku bolo podané odvolanie a Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č.k. 8Co/41/2023-456 zo dňa 05.10.2023 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku II. v časti týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur potvrdzuje a vo zvyšných častiach, týkajúcich sa zamietnutia nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 10.811 eur, ako aj vo výrokoch III, IV a tiež závislom výroku V, týkajúcich sa náhrady trov konania zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie v týchto častiach na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
Krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude ujasniť si žalobcom žalovaný nárok na náhradu škody na zdraví výzvou adresovanou žalobcovi, akými skutkovými okolnosťami ten - ktorý dielči nárok a jeho výšku zdôvodňuje a následne vyhodnotí zákonom stanovené podmienky pre jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví, pritom však musí vziať na zreteľ tú skutočnosť, že znalecký posudok sa týka skutkového stavu a nie právneho posúdenia.
Ďalej súd prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne vyhodnotí obsah žaloby a jeho vyžiadaného doplnenia, odstráni rozpory, vyhodnotí doposiaľ zistený skutkový stav z doterajšieho dokazovania, prípadne ho podľa návrhov strán sporu doplní a podriadi ho pod príslušnú právnu normu, pričom svoj postup riadne zdôvodní a vysporiada sa tiež s námietkami strán sporu.

4/ Voči predmetnému rozsudku bolo podané dovolanie a Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím uznesením č.k. 2Cdo/6/2024 zo dňa 27.marca 2025 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Nitre z 05. októbra 2023 č.k. 8Co/41/2023 v časti, v ktorej súdu prvej inštancie vo výroku II. potvrdil v časti, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur a rozsudok Okresného súdu Nitra z 18. apríla 2023 č.k. 7C/22/2021-367 v spojení s opravným uznesením z 30. mája 2023 č.k. 7C/22/2021-432 v časti II vo výroku, týkajúcej sa zamietnutia prevyšujúcej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 59.000 eur zrušuje a vec vracia Okresnému súdu na ďalšie konanie.
Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že žalobca si uplatnil 2 nároky a to nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia.
Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí vyslovil právny názor, že súdy nižších inštancií v ďalšom konaní sa budú zaoberať komplexne uplatnenými nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody na zdraví, pri nemajetkovej ujme zohľadnia kvantifikačné kritériá pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, vyplývajúce z tohto uznesenia a zohľadnia, že samotné (preukázané) protiprávne konanie je právnym základom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a nie jeho kvalifikačným kritériom. Určujúcim je objektívne hľadisko, akoby stranovú zámenu pri totálnej endoprotéze kolenného kĺbu v podmienkach 21. storočia vnímala každá iná osoba a zároveň závažnosť ďalších (vyvolaných dopadov) dopadov konania non lege artis na osobu, takýmto zákrokom dotknutým.

5/ Súd prvej inštancie v zmysle intencií Najvyššieho súdu v predmetnej veci vytýčil termín pojednávania, pričom predmetom sporu zostala zvyšná žalobcom uplatnená suma vo výške 59.000,- euro titulom nemajetkovej ujmy a suma vo výške 10.811,- euro uplatňovaná titulom sťaženia spoločenského uplatnenia .

6/ Právny zástupca žalobcu v rámci procesného útoku zotrval na svojich vyjadreniach a nenavrhoval žiadne ďalšie dôkazy, poukázal na právne závery rozhodnutia NS SR v tejto veci, ktoré v súlade so žalobou je postavené na tom, že boli uplatnené dva nároky. Prvým nárokom je nemajetková ujma a druhým je sťaženie spoločenského uplatnenia.
Čo sa týka prvého nároku a to je nemajetková ujma, predmetom konania zostáva suma 59.000 eur, pričom hodnotiace kritériá na posúdenie výšky nemajetkovej ujmy majú byť v zmysle odseku 12.3. rozhodnutia NS byť v súlade s § 13 ods. 3 OZ a to 1/ závažnosť vzniknutej ujmy a 2/ okolnosti, za ktorých k ujme došlo, tieto 2 základné kritériá majú zohľadňovať všetky okolnosti vzťahu medzi zdravotníckym zariadením a pacientom, majú prihliadať na to, že k ujme na zdraví na strane žalobcu došlo na vysokošpecializovanom zdravotníckom pracovisku, majú zohľadňovať to, že dané pracovisko dopustilo, aby žalobcu napriek predpisom operoval neatestovaný lekár, má zohľadňovať pochybenia pri vedení zdravotnej dokumentácie, má zohľadňovať prežívanie pacienta, ktorý vkladá s dôverou svoj život a zdravie do rúk lekára a následne, keď je táto dôvera na základe banálneho omylu narušená, zohľadňuje pocity strachu a úzkosti. Ďalej zohľadňovať všetky útrapy, ktoré pacient do dnešného dňa prežíva, útrapy, ktoré si vytrpel v súvislosti s tým, že rehabilitácia trvala nepomerne dlhšiu dobu, ako by tomu bolo pri správnom operačnom zákroku a tým, že došlo z právneho hľadiska k zásahu do práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, ochranu súkromia pacienta, ochranu zdravia a rodinného života. Pokiaľ ide o výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy, trvajú na tej, ako bola uplatnená v žalobe, sú si vedomí, že výška nemajetkovej ujmy závisí od úvahy súdu, ktorá úvaha je limitovaná aj inými prípadmi, inými výškami nemajetkových ujem, ktoré boli priznávané v obdobných prípadoch.
Zdôraznil, že vzhľadom na celkový pokles hodnoty peňazí, ktorý nastal od operácie pacienta, v prípade, že sa bude striktne držať rozhodnutí spred 5, 10, 15-tich rokov, tak priznávame pacientovi de facto oveľa nižšiu nemajetkovú ujmu, ako uviedol vzhľadom na infláciu, ktorá od tej doby kontinuálne každý rok nastáva. Zdôraznil, že rozhodujúci čas na posúdenie výšky nemajetkovej ujmy nie je čas vykonania operácie, ale ten čas, kedy reálne súd nemajetkovú ujmu priznáva. Nemajetková ujma má totiž charakter „náplasti“, za ktorú sa predpokladá, že oprávnená osoba by si mala nejakým spôsobom zvýšiť komfort svojho doterajšieho života, o ktorý bol ten komfort znížený v dôsledku operácie. Ak si má teda žalobca za priznané peniaze dopriať napríklad rehabilitačný, rekondičný pobyt, kúpele, zariadiť bezbariérovosť svojho rodinného domu a podobne, rozhodujúcim časom je práve ten čas, kedy sa mu nemajetková ujma priznáva, pretože v tom čase resp. v čase nasledujúcom si bude komfort svojho života snažiť sa reparovať.
Právny zástupca žalobcu vo svojej záverečnej reči uviedol, že si uplatňuje nemajetkovú ujmu vo výške 59.000 euro, ktorá bola spôsobená zo strany žalovaného, ako aj škodu na zdraví, sťaženie spoločenského uplatnenia v celom uplatnenom rozsahu.
Ďalej uviedol, že pri nemajetkovej ujme je potrebné zohľadniť kvalifikačné kritériá, ktoré doposiaľ neboli zohľadnené. Treba prihliadnuť na skutočnosť, že omyl, ktorý pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti postihol žalobcu, však nie je omyl odborný (operatér neriešil odbornú dilemu, či treba operovať kolenný kĺb pravý alebo ľavý, operatér totiž nemal akékoľvek predoperačné vyšetrenia na kolenný kĺb ľavý), išlo o banálny omyl, ktorý, žiaľ, ako sa preukázalo, nie je výsledkom náhody, ale systémovým zlyhaním u žalovaného, operáciu končatiny žalobcu viedol ako hlavný operatér netestovaný lekár, ktorý môže viesť tento typ operácie iba pod dohľadom atestovaného lekára, čo sa v danom prípade nestalo, pretože asistentmi operácie boli dvaja mladí lekári bez špecializácie a zároveň ani zdravotná dokumentácia žalobcu nebola žalovaným vedená správne.
Zlyhanie žalovaného pri operácii žalobcu nie je náhodné a žiaľ ako je všeobecne známe, ani ojedinelé, je výsledkom nedodržania medicínskych postupov s nezvratnými následkami na zdraví žalobcu.
Ďalej uviedol, že pri komparácii priznaní nemajetkovej ujmy v porovnateľných prípadoch zdôrazňuje, že je potrebné zohľadňovať aj infláciu, niet pochybností o tom, že úlohou satisfakčnej funkcie je dotknutému subjektu plne nahradiť to, čo mu vzniklo protiprávnym konaním v tomto prípade v nemajetkovej sfére, náhrada nemajetkovej ujmy má teda predstavovať určitú náplasť na zmiernenie negatívnych odžitých následkov protiprávneho zásahu a to podľa stavu daného v čase vyhlásenia rozhodnutia a nie v stave ku dňu zániku a musí zodpovedať hodnote peňazí v aktuálnom mieste a čase, lebo v tomto mieste a čase bude žaloba nahrádzať to, čo mu spôsobeným zásahom zo života ušlo. Ak sa rozhodne za poskytnutú náhradu absolvovať rehabilitačný či rekondičný pobyt, bude ho hradiť v súčasných cenách

a ak sa rozhodne zlepšiť svoj životný štandard prerobením svojho domu na bezbariérový, bude platiť práce a stavebný materiál v súčasných cenách.

7/ Právny zástupca žalovaného v rámci procesnej obrany uviedol, že uznesením dovolacieho súdu nebol zrušený výrok č. I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 6.000 eur a v tomto rozsahu, keď rozsudok nebol napadnutý odvolaním a stal sa právoplatným, žalovaný už žalobcovi plnenie poskytol. Túto skutočnosť by mal súd zohľadniť pri ďalšom rozhodovaní.
Vo vzťahu ku škode na zdraví uviedol, že pokiaľ ide o uplatnený nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka, ten bol žalobcom vyčíslený na 10.811 eur. Takúto výšku náhrady škody však žalobca v konaní nepreukázal. Zo znaleckého posudku F. G. vyplýva, že hoci formálne určil výšku sťaženia na sumu 4.914 eur, zároveň konštatoval, že z objektívneho hľadiska nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu.
Znalec výslovne uviedol, že nález z roku 2010 bol bežnou indikáciou na implantáciu endoprotézy a pooperačný výsledok bol primeraný danému výkonu. Preukázateľne teda nebolo možné potvrdiť také poškodenie zdravia, ktoré by malo nepriaznivé následky pre každodenné životné úkony žalobcu, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, alebo pre plnenie spoločenských úloh.
Rovnako znalecký ústav vo svojom odbornom posudku potvrdil, že aj v prípade, ak by bol operačný zákrok vykonaný na správnej strane, žalobca by nevyhnutne musel absolvovať rehabilitáciu na identické liečebné postupy, pričom celkové obdobie rekonvalescencie by trvalo približne 6 až 9 týždňov.
Vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy uviedol, že zo znaleckého posudku č. 9/2022 vypracovaného znalkyňou F. F. H. vyplýva, že samotný žalobca v priebehu znaleckého skúmania uviedol, že by považoval za primerané zadosťučinenie sumu 8.500 eur, teda sumu zodpovedajúcu pokute, ktorú uložil Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou žalovanému. Ak by súd priznal žalobcovi práve túto sumu, ktorú on sám označil za uspokojivú, išlo by o približne 42 % - né zvýšenie oproti pôvodne priznanej a už zaplatenej náhrade 6.000 eur. Už pôvodne priznanú sumu náhrady považuje žalovaný za primeranú a za takúto ju považoval aj odvolací súd.
Akékoľvek úvahy o vyšších čiastkach treba považovať za neprimerané, pričom vyššie sumy už zodpovedajú odškodneniu, ktoré súdy priznávajú pozostalým pri strane najbližších osôb. Objektívne musí existovať zhoda na tom, že hoci žalobca podstúpil operačný zákrok bez jeho informovaného súhlasu, výsledkom bolo zlepšenie zdravotného stavu operovaného orgánu. Takýto zásah nemožno intenzitou porovnávať s tragickým zásahom do rodinného života spôsobeným smrťou blízkej osoby, ktorý judikatúra považuje za vyššiu kategóriu nemajetkovej ujmy.
Právny zástupca žalovaného v záverečnej reči uviedol, že Najvyšší súd SR ako dovolací súd zrušil predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu pre nedostatky v odôvodnení a metodike posúdenia, a z uvedeného nevyplýva povinnosť súdu prvej inštancie náhradu nemajetkovej ujmy navyšovať, vyplýva len povinnosť správne a presvedčivo zdôvodniť jej výšku.
Mierka peňažnej satisfakcie za zásah do osobnostných práv sa neurčuje samotným faktom zásahu, ale z rozsahu a intenzity zásahu do osobnostnej sféry preukázaných vo vykonanom dokazovaní, trvaní a intenzitou psychickej nepohody, kvalitou zásahu do súkromnej sféry a autonómii, reálnym rozvrátením osobného a spoločenského života. V konaní nie sú preukázané mimoriadne a trvalé dopady v osobnostnej rovine, napríklad klinicky zachytené poruchy preukázané dlhodobé zásahy do sociálnych väzieb, či identity, ktoré by objektívne odôvodňovali vyššiu satisfakciu, než aká bola priznaná. Ďalej uviedol, že pôvodne priznaná suma osobnostnej satisfakcie vo výške 6.000 eur plní svoj účel a nie je dôvod ju navyšovať.
Čo sa týka škody na zdraví - sťaženia spoločenského uplatnenia, zo znaleckých posudkov a zdravotnej dokumentácie nevyplýva, že kolenný kĺb, na ktorom bol vykonaný zákrok, nebol pred intervenciou v stave plného zdravia, preukázané boli degeneratívne a iné patologické zmeny vyžadujúce ortopedické riešenie. Z týchto podkladov zároveň nevyplýva, žeby samotná stranová zámena viedla k zhoršeniu zdravotného stavu v takej miere a trvalosti, ktorá by spĺňala parametre sťaženia spoločenského uplatnenia, pripísaného práve tomuto pochybeniu. Absentuje teda kauzálna väzba medzi uvedeným pochybením a navrhovaným rozsahom obmedzení v každodennom živote, namietané obmedzenia zodpovedajú pôvodnému ochoreniu a očakávateľnému priebehu liečby. Pôvodne priznaná suma bola uhradená, čím bol naplnený satisfakčný účel náhrady, zásah bol formálne aj materiálne uznaný a primerane kompenzovaný a dodatočné navyšovanie bez výskytu nových kvalitatívnych skutočností by narušilo princíp právnej istoty a proporcionality

8/ Intervenient v predmetnej veci uviedol, že poukazuje na ich doterajšie prednesy a písomné vyjadrenia, predovšetkým vyjadrenie intervenienta k znaleckým posudkom zo dňa 15.2.2023, záverečnú reč

v zápisnici o pojednávaní z 21.3.2023 a vyjadrenie intervenienta z 8.11.2023, ktoré obsahujú podstatnú argumentáciu a ich pohľad na prejednávanú vec.
Nespochybňujú skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv pána žalobcu a to v dôsledku stranovej zámeny pri operačnom zákroku, keď bez informovaného súhlasu pacienta bolo operované nesprávne koleno.
Za sporné však považuje naďalej samotnú uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy, ako aj skutočnosť, či týmto neoprávneným zásahom do osobnostných práv bola žalobcovi spôsobená súčasne aj škoda a teda by prichádzalo do úvahy aplikovanie § 16 Občianskeho zákonníka s poukazom na ustanovenia o zodpovednosti za náhradu škody.
Žalobou si uplatňuje dva nároky a to nárok na nemajetkovú ujmu a to nárok titulom sťaženia spoločenského uplatnenia.
Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, poukazujú na to, že žalovaný a intervenient plnili v zmysle rozsudku OS a KS v Nitre v časti výroku I. a vyplatili žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy už sumu 6.000 eur, ako vyplýva z oboch rozhodnutí, uvedené odškodnenie, jeho výšku považujú za primeranú k intenzite zásahu ako aj k okolnostiam, za akých k zásahu prišlo, tieto okolnosti okrem samotnej osoby a zdravotného stavu žalobcu vyplývajú aj zo skutkových okolností, ktoré sú výsledkom zistení znalcov.
Má za to, že dovolací súd uznesením, ktorým rušil rozsudky v napadnutej časti oboch súdov nižšieho stupňa, tieto zrušil predovšetkým pre tzv. vady zmätočnosti akou je nepreskúmateľnosť, resp. nedostatočné odôvodnenie týchto rozhodnutí, zastávajú názor, že pokiaľ ide o samotnú výšku, táto je primeraná a v ostatnom sa pridržiavajú všetkých predošlých prednesov a žiadajú žalobu zamietnuť.
Intervenient v záverečnej reči uviedol, že nespochybňuje skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, keď v dôsledku stranovej zámeny pri operačnom zákroku bolo operované nesprávne koleno bez informovaného súhlasu pacienta, spornou zostáva žalobcom uplatnená výška nemajetkovej ujmy po odškodnení žalobcu v sume 6.000 eur, ako aj skutočnosť, či neoprávneným zásahom žalovaného do osobnostných práv bola žalobcovi spôsobená súčasne aj škoda.
Ďalej uviedol, že z objektívneho hľadiska nedošlo napriek omylu k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu a pooperačný výsledok je primeraný danému výkonu, taktiež zo strany žalobcu nebola preukázaná psychická ujma, nebola zistená kauzálna súvislosť medzi traumou z chybnej operácie a vyhýbaním sa operácii postihnutého pravého kolena, prežitá trauma sa nepremieta do psychického diskomfortu a psychickej nepohody, ktoré by viedli k vyhýbaniu sa predošlému životnému štýlu a náplni života, nemanifestuje sa uňho tendencia k sociálnej izolácii, nevyskytujú sa u neho prejavujúce poruchy spánku v prepojení s traumatizujúcou udalosťou.
Ďalej uviedol, že sa stotožňuje s posúdením výšky nemajetkovej ujmy súdmi oboch stupňov, ktorá žalobcovi bola právoplatne priznaná a ktorá bola už aj uhradená a ktorú považuje za primeranú a dostatočnú vzhľadom k intenzite neoprávneného zásahu a okolnostiam, za ktorých k nemu došlo.
K sťaženiu spoločenského uplatnenia uviedol, že uvedený nárok považuje za nedôvodný, že obmedzenia neboli spôsobené žalovanou stranou, ale samotným ochorením, plný rozsah pohybu po implantácii endoprotézy sa zvyčajne nedosiahne, a teda aj v prípade operácie na správnej strane by obmedzenie pohybu zostalo. Žalobca si titulom škody na zdraví uplatnil aj sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom z hodnotených položiek vyplýva, že sa týkajú fyzických následkov žalobcom udávaného poškodenia zdravia. Nárok na náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia za psychické následky v dôsledku neoprávneného zásahu v konaní preukázané neboli a navrhol žalobu zamietnuť.

9/ Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, ako aj oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise a dospel k nasledovným skutkovým a právnym zisteniam.

10/ Je nesporné, že dňa 20.3.2019 sa žalobca dostavil do zdravotníckeho zariadenia - klinika úrazovej chirurgie a ortopédie, FN Nitra - k žalovanému s tým, aby mu bolo transplantované pravé koleno (totálna endoprotéza pravého kolenného kĺbu) v dôsledku úrazu na futbalovom tréningu dňa 16.2.2019, a to v zmysle záznamu zdravotnej dokumentácie, ktorý uskutočnil ošetrujúci lekár F. I. J..
Za týmto účelom žalobca absolvoval aj predoperačné vyšetrenia. V deň operácie, po prebudení sa z narkózy žalobca zistil, že lekár mu zoperoval nesprávne - ľavé koleno. Na túto skutočnosť žalobca personál ihneď po prebudení sa z narkózy upozornil, načo za ním po určitom čase prišiel operatér, primár a prednosta s oznámením, že sa pri operácií stala chyba, že mu zoperovali nesprávne koleno a ponúkli mu zadarmo môcť byť do konca liečby na nadštandardnej izbe a dajú mu prednostne termín na operáciu druhého kolena, čo však odmietol.

Žalovaný operačný zákrok na ľavom kolene vykonal neoprávnene a to bez súhlasu žalobcu, neudelil súhlas so žiadnym operačným zákrokom na ľavom kolene a zároveň ani nepotvrdil svojim podpisom, že by bol o takejto eventualite, že k tomu môže počas operácie pravého kolena dôjsť, poučený.
Je nesporné, že z dostupnej zdravotnej dokumentácie je možné jednoznačne konštatovať, že zdravotná starostlivosť poskytnutá žalobcovi nebola vo fakultnej nemocnici v Nitre poskytnutá správne a súlade s postupmi lege artis.
Hospitalizácia bola ukončená 28.3.2019 a dňa 2.4.2019 nastúpil na Kliniku fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie FN Nitra. Z dôvodu, že rehabilitácia neprebiehala dobre, dňa 10.4.2019 sa vrátil späť na ortopédiu. Dňa 18.4.2019 bol prepustený do domácej liečby.
V dôsledku tejto udalosti žalobca požiadal aj Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou - pobočka Nitra, aby takýto postup prešetril a bol vykonaný dohľad nad takto poskytnutou zdravotnou starostlivosťou.

11/ Je nesporné, že Úrad prešetril postup a poskytnutú zdravotnú starostlivosť s využitím podkladov z dostupnej zdravotnej dokumentácie, písomných vyjadrení dotknutých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a písomného odborného konzultanta úradu v medicínskom odbore ortopédia a zistil, že došlo k porušeniu § 4 ods. 3 Zákona č. 576/2004 Z.z. v tom, že pri implantácii totálnej endoprotézy kolenného kĺbu došlo u pacienta k lokalizačnej zámene, nakoľko implantácia totálnej endoprotézy bola indikovaná v pravom kolennom kĺbe a operovaný bol ľavý kolenný kĺb. Takisto Úrad skonštatoval, že podľa dostupnej zdravotnej dokumentácie sa liečil na artrózu ľavého kolenného kĺbu od roku 2010, kedy pri vyšetrení bola prítomná artróza III. až IV. stupňa potvrdená Rtg nálezom a je veľmi málo pravdepodobné, že za 9 rokov bez liečby by v tomto štádiu došlo k zlepšeniu stavu, skôr naopak.
Je nesporné, že žalovaný - jeho zamestnanec lekár F. I. K. - vykonávajúci operačný zákrok v zdravotníckom zariadení žalovaného, vykonaním totálnej endoprotézy na ľavom kolennom kĺbe - bez súhlasu žalobcu - dňa 21.3.2019 neoprávnene zasiahol do osobnostných práv, konkrétne do práva na súkromie, telesnú integritu a práva na ľudskú dôstojnosť ako aj do práva na život a zdravie.
Je nesporné, že operatér bol bez špecializácie, teda neatestovaným lekárom, pričom neatestovaný lekár môže byť zaradený do pozície operatéra konkrétneho operačného zákroku len za splnenia podmienky, že v operačnom tíme je prítomný aj atestovaný lekár, v opačnom prípade ide o závažných postup non lege artis .

12/ Je nesporné, že sa žalobca sa v predmetnom konaní domáha relutárnej náhrady vo výške zvyšnej 59.000,- euro voči žalovanému a to z titulu ochrany osobnosti a domáha sa aj náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 10.811 eur podľa § 444 Občianskeho zákonníka.

13/ Sporná je výška žalobcom uplatneného nároku vo zvyšnej neuplatnenej sumy 59..000,- euro voči žalovanému a to z titulu ochrany osobnosti a sporný je aj nárok, ktorého sa domáha a to náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 10.811 eur podľa § 444 Občianskeho zákonníka.

14/ Súd pri rozhodovaní o návrhu vychádzal najmä z týchto ustanovení zákona :

15/ Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

16/ Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 576/2004 Z. z. na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje informovaný súhlas (§ 6 ods. 4), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6 ods. 9).

17/ Podľa § 16 OZ kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

18/ Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

19/ Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

20/ Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku nemajetkovej ujmy podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

21/ Z citovaného ustanovenia vyplýva, že Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 za určitých podmienok poskytuje možnosť priznať fyzickej osobe zadosťučinenie v peniazoch, ktorého hranicu nevymedzuje. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd je povinný vychádzať z okolností, za ktorých k ujme došlo, ako aj zo závažnosti vzniknutej ujmy, s prihliadnutím k sledovanému cieľu, t. j. primerane, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu do osobnosti fyzickej osoby.
Z uvedeného vyplýva, že aj pri určení výšky relutárnej satisfakcie musí byť zohľadnená predovšetkým satisfakčná funkcia priznávanej peňažnej sumy, ktorá má zaistiť zmiernenie nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je rozhodujúca úvaha súdu, ktorá samotná podlieha hodnoteniu. Zákonom stanovenými kritériami sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostných práv fyzickej osoby došlo (rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/32/2023).

22./ Súd prvej inštancie v pôvodnom rozsudku ustálil výšku náhrady v sume 6.000 eur, vychádzajúc pritom z úprimnej a účinnej ľútosti žalovaného, zamestnanca, ktorý operáciu vykonal, prednostu a primára, pričom uvedené odvodzoval z ospravedlnenia a snahy žalovaného ihneď reparovať omyl a to ponukou prednostného termínu. Okrem toho súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal aj z veku žalobcu, skutočnosti, že sa nevykonal mylný operačný zákrok na končatine, ktorá bola pred zákrokom úplne zdravá, čo odvodzoval z oznámenia o výsledku prešetrenia podnetu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, záverov znaleckého posudku č. 99120/2022 vypracovaného znaleckým ústavom Forensic a tiež aj zo znaleckého posudku č. 7/2022 vypracovaného MUDr. Čellárom. Následne odôvodňoval nesplnenie zákonných predpokladov pre priznanie žalobcom požadovanej sumy (výšky) nemajetkovej ujmy, pričom prihliadol na to, že náhrada kolenného kĺbu nie je určená na to, aby sa s ňou robili obdobné aktivity ako pred operáciou, t.j. kľačanie na kolene, hranie futbalu, chodenie na dlhé prechádzky, ako štandard. Mal tiež za to, že z objektívneho hľadiska nedošlo napriek omylu pri operácii k zhoršeniu zdravotného stavu žalobu, a preto nepriznal náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

23/ Najvyšší súd vo svojom zrušujúcom vyslovil právny názor, v ktorom nariadil v ďalšom konaní sa komplexne zaoberať uplatnenými nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody na zdraví, pri nemajetkovej ujme zohľadnia kvantifikačné kritériá pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vyplývajúce z tohto uznesenia a zohľadnia, že samotné (preukázané) protiprávne konanie je právnym základom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a nie jeho kvantifikačným kritériom.
Určujúcim je objektívne hľadisko, ako by stranovú zámenu pri totálnej endoprotéze kolenného kĺbu v podmienkach 21. storočia vnímala každá iná osoba a zároveň závažnosť ďalších (vyvolaných) dopadov konania non lege artis na osobu, takýmto zákrokom dotknutým.

24./ Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že predmetom súdneho konania sú naďalej dva samostatné nároky a to nárok na nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vo zvyšnej sume 59.000,- eur a tiež nárok na náhradu škody na zdraví, ktorá v petite žaloby bola vyčíslená ako sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 10.811,- euro.
Spornou zostala len výška náhrady nad súdom prvej inštancie priznanú výšku 6.000,- eur, ktorá bola žalobcovi riadne vyplatená a sporná zostala suma 10.811,- euro uplatňovaná titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom súd prvej inštancie sa v predmetnom spore opätovne zaoberal zvyšným uplatneným nárokom v zmysle intencií Najvyššieho súdu.

25/ V konaní bolo nesporné, že žalobca nastúpil do nemocnice z dôvodu, že dňa 21.03.2019 zamestnanec žalovaného vykonal žalobcovi operáciu ľavého kolena - totálnu endoprotézu na končatine aj napriek tomu, že žalobca požadoval chirurgický zákrok na pravom kolene, k čomu dal aj

predchádzajúci písomný súhlas a práve týmto konaním žalovaného došlo k zásahu do osobnej fyzickej integrity žalobcu.

26/ Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je potrebné preukazovať, že neoprávnený zásah do osobnostných práv vyvolal akýkoľvek následok, postačí zistenie, že zásah je neoprávnený a je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnostných právach fyzickej osoby.
Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je preto vecou voľnej úvahy súdy a z hľadiska proporcionality by mala rešpektovať určité spoločné všeobecné kritériá, ktoré by sa brali do úvahy pri určení výšky finančného zadosťučinenia. Na rovnakých základoch sú založené aj rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby je v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vecou voľnej úvahy, ktorá ale musí byť odôvodnená a musí mať základ v skutkových zisteniach, ku ktorým sa dospelo v priebehu dokazovania.
Priznaná výška tejto náhrady musí byť primeraná závažnosti (podstate, intenzite, trvalosti, šírke a oblasti negatívneho dopadu, možnostiam eliminácie dôsledkov a podobne) vzniknutej ujmy a musí zohľadňovať okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva tak na strane toho, do chránených práv koho bolo zasiahnuté, ako aj na strane toho, kto do týchto práv zasiahol (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/47/2011 z 21. 11. 2013, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012 z 26. septembra 2013, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 1998 sp. zn. 1Cdo/89/97) a zdôraznil to aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 689/2014 z 9. novembra 2016, kde vyslovil, že „ústavný súd si je vedomý, že optimalizácia medzi základnými funkciami primeraného zadosťučinenia a špecifikum každého jednotlivého prípadu vylučujú pevnú zákonom stanovenú štandardizáciu sadzieb či hraníc (či minimálnu alebo maximálnu), exaktnú metodiku výpočtu alebo existenciu nejakého bodového ohodnotenia, na základe ktorých by sa výška relutárnej náhrady priznávanej súdom stanovovala a ktoré môžu byť v žalobách žiadané.
Stanovenie výšky náhrady je tak zo zákona, preto vecou voľnej úvahy súdov, ktorá musí byť odôvodnená a musí mať svoj základ v zistenom skutkovom stave týkajúcom sa obidvoch zákonom predvídaných kritérií, t. j. závažnosti vzniknutej ujmy i okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka).
Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je rovnako nevyhnutné prihliadať na samotný účel a funkciu tohto inštitútu pri ochrane osobnosti. Primárnou je funkcia satisfakčná, ale je tu aj funkcia preventívno - sankčná, ktorú by relutárna náhrada mala plniť z hľadiska špeciálnej a generálnej prevencie; medzi nimi by mal existovať vzťah komplementarity (navzájom sa dopĺňajú, posilňujú) i vzťah konkurencie“.
Aj v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd v podstatnom konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

27/ Súd prvej inštancie pri opätovnom určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzal zo skutočnosti, že žalobca mal v čase operácie 76 rokov, z objektívneho hľadiska nedošlo napriek omylu pri operácii k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu a nález vyplývajúci z RTG z roku 2010 je bežne indikovaný na implantáciu endoprotézy a pooperačný výsledok je primeraný danému výkonu. Pooperačná starostlivosť týkajúca sa chybne stranovo operovaného orgánu (ľavého kolena) bola poskytnutá žalobcovi správne, bez zistenia evidentných postupov non lege artis.
Súd vychádzal zo skutočnosti, že preukázateľne nie je možné dokázať také poškodenie zdravia, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony žalobcu, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh.
Súd prvej inštancie prihliadol aj na tvrdenia žalobcu, že hrával futbal a počas života väčšinou robil na kolenách a ani nevie, že by mal s ľavým kolenom problémy, prihliadol na skutočnosť, že žalobca sa futbalu venoval počas života, aktívne sa venoval aj vysokohorskej turistike, pričom poukazoval, že s ľavým kolenom ani pri takýchto športových aktivitách nemal problémy.
Taktiež prihliadol na skutočnosť, že viedol veľmi aktívny život, pričom nie je obvyklé, aby pacient s takým nálezom, ktorý bol indikovaný k implantácii endoprotézy kolenného kĺbu aktívne hrával futbal, taktiež nie je obvyklé, aby v danom veku pri takom náleze v oblasti kolenných kĺbov pacient aktívne pracoval na brigádach ako murár alebo vykonával práce v záhrade, teda vo všeobecnosti pacienti, pri takomto náleze majú zvyčajne také ťažkosti, že im neumožňujú plnú fyzickú záťaž bez obmedzenia dĺžky chôdze, resp. intenzity záťaže.

Súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že vnímanie bolesti je individuálne a niekedy aj pri pokročilom náleze na RTG snímkach môže pacient znášať poškodenie kolenných kĺbov až neprimerane dobre a obmedzenia sú iba minimálne v zmysle znesiteľných bolestí po záťaži.
Súd pri rozhodovaní vzal do úvahy na znalecký posudok vypracovaný znalcom F. G., v ktorom bolo uvedené, že v prípade implantácii plánovanej kĺbovej náhrady nie je doporučená ťažká fyzická námaha typu stavebných prác, kľačanie na operovanom kolennom kĺbe, čo väčšina pacientov zle toleruje a taktiež nie je doporučené s umelým kolenným kĺbom aktívne hrať futbal, respektíve iné kolektívne hry, pričom žalobca vo svojej výpovedi poukazoval práve na tie závery, že nemôže kľačať na kolene, hrať futbal, chodiť na dlhé prechádzky, čo odôvodňuje práve tou skutočnosťou, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu a to k výmene kĺbu, nakoľko v dôsledku práve tohto zákroku došlo k výraznému sťaženiu jeho spoločenského uplatnenia.
To, že došlo na jeho strane k podstatnej zmene po operácii potvrdila aj svedkyňa vypočutá v konaní a to jeho bývalá manželka, ako aj dcéra, ktoré uviedli, že od operácie došlo k zmene u žalobcu, podľa nich zostarol, v súčasnej dobe nemôže vykonávať také aktivity aké vykonával pred operáciou.
Súd prvej inštancie taktiež poukazuje na skutočnosť, že v čase rozhodovania mal žalobca už 79 rokov, a že je prirodzené, že vzhľadom k narastajúcemu veku dochádzajú aj zmeny zdravotného stavu a zároveň dochádza aj k progresie degeneratívnych zmien pohybového aparátu, s čím sa ľudia, ktorí boli predtým bežne aktívni nevedia ľahko vysporiadať a argumentujú tým, že pred nejakým časom takéto ťažkosti nemali a prečo ich zrazu majú, čo žalobca odôvodňuje práve operáciou na základe, ktorej došlo k implantácii endoprotézy na ľavej nohe a vzhľadom na aktívny športový život sa ťažko zmieruje s pribúdajúcimi zmenami.
Taktiež treba brať na zreteľ, že rehabilitácia u seniorov trvá dlhšiu dobu, ako u mladších pacientov, pri endoprotéze kolenného kĺbu, teda s kolennou náhradou sa síce môže športovať, ale malo by sa vyhýbať športom, ktoré nadmerne zaťažujú kolenné kĺby. A hlavne malo by sa vyhýbať kontaktným športom, pričom medzi vhodné športy patrí plávanie alebo bicyklovanie v primeranom rozsahu, čomu sa začal žalobca aj venovať.

28/ Súd na základe vykonaného dokazovania ako aj z vyššie zisteného skutkového stavu mal jednoznačne za preukázané, že žalobcov nárok na nemajetkovú ujmu je dôvodný, vychádzajúc zo skutočností, že dňa 21.03.2019 bola vykonaná operácia lekárom bez špecializácie, teda neatestovaným lekárom, pričom za úspešnú realizáciu operačného zákroku zodpovedá medicínsky operátor a je neospravedlňujúce, že ak operatér vie podľa prijímacej správy k akému výkonu a na akom konkrétnom orgáne bol k pacientovi určený a nevykoná si pred výkonom kontrolu pred tým, ako začne samotný operačný výkon a práve v dôsledku takéhoto neprofesionálneho až ľahostajného prístupu došlo ku stranovej zámene operovaného kolena zo strany žalovanej k postupu non lege artis pri operačnom výkone. Taktiež je zarážajúce, že tak skúsený lekár si ani len nevšimne, že na výkon nemá pripraveného pacienta.
Žalobca išiel na operáciu v očakávaní, že dôjde k zmene jeho zdravotného stavu, ustúpia bolesti a bude môcť opätovne pokračovať vo svojom aktívnom športovom živote, ktorému zasvätil celý svoj doterajší život, veril, že naďalej bude aktívny a to vzhľadom aj na jeho zdravý životný štýl, ktorý dodržiava.
Žalobca, nakoľko udelil informovaný súhlas k vykonaniu operačného zákroku na pravom kolene, existoval predpoklad, že bol poučený o operačnom zákroku na pravom kolene a o jeho rizikách a je prirodzené, že sa na uvedený zákrok dlhodobo a najmä psychicky pripravoval, čiže bol pripravený na fázu pooperačných aj nepríjemných subjektívnych vnemov štandardne spojených s nevyhnutným pooperačným stavom a je prirodzené a nepochybné, že žalobca musel zašiť šok, keď po operácii zistil, že mu operovali nesprávne koleno, takáto situácia je ťažko predstaviteľná pre každého človeka a je len prirodzené, že tento prípad zarezonoval v celej spoločnosti, a vzbudil istú obavu u každého pacienta, ktorý sa mal v tom čase podrobiť operácií, aby sa mu také niečo tiež nestalo, čo len vrhá zlé svetlo na zdravotníctvo ako aj na samotného žalovaného .
V dôsledku takéhoto konania žalovaného došlo do zásahu osobných práv žalobcu, v dôsledku čoho si uplatňuje nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákona, pričom nemajetkovou ujmou v zmysle tohto ustanovenia je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti, čiže zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, prípadne optimálne a tým účelne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby (NS SR 7 Cdo 65/2013).

V dôsledku nesprávneho lekárskeho postupu sa u žalobcu prejavili symptómy adaptačnej poruchy, ktorá trvala približne 6 mesiacov, z psychologického hľadiska predmetná udalosť vplývala na žalobcu traumatizujúco, bezprostredne sa u neho vyskytli ukazovatele adaptačnej, depresívnej reakcie, ktoré zhruba do šiestich mesiacov po udalosti ustúpili, žalobca sa po ustúpení adaptačnej poruchy vrátil do rytmu svojho života a fungovania avšak s obmedzeniami, ktoré plynú z fyzického somatického zdravia a nie zo psychických ťažkostí.
Žalobca sa síce vrátil ku svojej športovej aktivite, avšak už nie v takom očakávaní a v takom rozsahu ako predtým, ako aj k pravidelným sociálnym kontaktom, majúce pre neho význam a zmysel.

29/ Súd prvej inštancie pri posúdení výšky nemajetkovej ujmy prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom čo sa týka okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, súd prvej inštancie poukazuje na to, že účelom tejto náhrady nie je reparácia celej majetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov a preto dospel k záveru, že je primerané priznať žalobcovi relutárnu náhradu v celkovej sume 15.000 euro a preto súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a k doposiaľ právoplatnej výške 6.000,- euro zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy vo výške 9.000,- eur, pričom takto priznanú náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi považoval za primeranú a zodpovedajúcu zásadám slušnosti.

30./ Súd prvej inštancie pri rozhodnutí zohľadnil aj rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných veciach, pričom rozhodnutia iných súdov v obdobných veciach nemožno chápať ako presné matematické vyjadrenie, akúsi tabuľku, určujúcu presnú sumu, aká má byť priznaná v tom-ktorom prípade, ale len ako základný rámec pre úvahy súdu o primeranosti výšky finančnej náhrady, v ktorom treba zohľadniť všetky špecifiká prejednávanej.

31/ V uznesení NS SR sp. zn. 7Cdo/73/2021 k otázke výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, najvyšší súd uviedol, že je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej konkrétnej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

32/ Rozsudkom NS SR sp. zn. 7Cdo/103/2023, najvyšší súd judikoval, že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov(zákon č. 215/2006 Z. z.).

33/ Súd prvej inštancie poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/103/2018 zo dňa 18.07.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Piešťany č. k. 8C/179/2011-344 zo dňa 21.02.2018 o.i. vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcu vo výške 2.500,- eur. V súdenej veci žalobca pri dopravnej nehode, zavinenej vodičom žalovaného v roku 2008 utrpel neúplnú amputáciu ľavej hornej končatiny, skalpáciu ľavej ramennej kosti III. stupňa, trieštivú otvorenú zlomeninu hákovitého výbežku ľavej lakťovej kosti III. stupňa, poškodenie trojhlavého ramenného svalu, ohýbačov a vyrovnávačov ľavého predlaktia a poškodenie ľavého nervu vľavo s trvalými následkami, pričom týmto rozsudkom bola žalobcovi priznaná i náhrada škody na zdraví v celkovej výške 26.291,97 eur, ako aj na rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/12/2020 dňa 23.7.2020 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19Co/108/2020 zo dňa 27.10.2021), ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur (v súdenej veci žalobkyňa utrpela tržnú ranu na čele, otvorenú zlomeninu ľavého členka s vykĺbením ľavej nohy do vonkajšej strany, čo si vyžiadalo lekárske ošetrenie a práceneschopnosť s obmedzením v obvyklom spôsobe života v trvaní najmenej podobu 6-8 týždňov, spočívajúcom v hospitalizácii s operačným spôsobom liečby, v bolestivosti zranení, v sťažení hygieny a v obmedzení pohyblivosti).
Ďalej poukazuje aj na nasledujúce rozhodnutia súdov SR v obdobných veciach: rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/209/2018 zo dňa 19.12.2018, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 8C/18/2016-124 zo dňa 6.6.2018 tak, že žalobkyni bola titulom náhrady nemajetkovej ujmy za zásah spôsobený dopravnou nehodou priznaná suma 5.000,- eur. U žalobkyne sa v dôsledku dopravnej nehody, ktorá sa stala v roku 2006, rozvinula závažná duševná porucha, pre ktorú stratila, resp. jej bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/93/2018 zo dňa 11.9.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9Csp/271/2017-69 zo dňa 28.3.2018 o.i. vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcu vo výške 3.000,- eur. V súdenej veci žalobkyňa, profesionálna športovkyňa, pri dopravnej nehode, utrpela zranenie hornej končatiny s obmedzením hybnosti, vrátane rozsiahlych plošných jaziev, pričom týmto rozsudkom bola žalobkyni priznaná i náhrada škody na zdraví (bolestné) vo výške 15.687,-

eur, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4CoCsp/10/2020 zo dňa 26.8.2020, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 16Csp42/2018-280 zo dňa 11.11.2019, o.i. vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcu vo výške 1.500,- eur. V súdenej veci žalobca, pri dopravnej nehode, zavinenej druhým vodičom, utrpel polytraumu, pomliaždenie a odreniny oblasti zápästia ruky vpravo, pomliaždenie a odreniny tváre a predkolenia vľavo, zlomenina článkovej kosti vpravo, abrupcia bodcovitého výbežku vpravo, zlomenina diafýzy lakťovej kosti vľavo, sériová zlomenina rebier III-VII vpravo, pomliaždenie pľúc, zakrvácanie do pleurálnej dutiny obojstrane, zlomenina oboch členkov vpravo, zlomenina diafýzy ihlice vľavo, zlomenina bázy II, III záprstnej kosti ľavej ruky, zlomenina priečneho výbežku stavca L5 vľavo, zlomenina krížovej kosti, otras mozgu a tržná rana brady, pričom týmto rozsudkom bola žalobcovi priznaná i náhrada škody na zdraví (bolestnéa SSU) vo výške 15.455,- eur.
Aj na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/69/2015 zo dňa 15.10.2015, ktorým bol zmenený rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 8C/151/2011-232 zo dňa 3.12.2014 tak, že žalobcovi bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za zásah spôsobený dopravnou nehodou 3.500,- eur. V súdenej veci žalobca, pri dopravnej nehode, zavinenej druhým vodičom v roku 2009, utrpel otras mozgu, vykĺbenie pravej kľúčnej kosti a lakťa, poškodenie fibulárneho nervu pravej ruky s nutnosťou operačného zákroku, ktoré zranenia si vyžiadali liečenie a práceneschopnosť, s trvalými následkami. Žalobca prijal i náhradu škody na zdraví v celkovej výške 15.897,42 eur, rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/75/2022, v ktorej súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 2.000,- eur za situácie, keď žalobca mal v čase nehody len 16 rokov, väčšine aktivít, ktorým sa venoval a predstavovali vo svojej podstate náplň jeho života, už nebolo možné sa po nehode venovať, prišiel o životnú perspektívu, ktorú videl v aktívnom športe a od základov bol nútený zmeniť svoje životné smerovanie a ciele, a to všetko v citlivom veku dospievania, životných zmien sa napokon prejavilo aj v pravidelnom navštevovaní psychológa, čo bolo v konaní preukázané. Uvedené obmedzenia doterajšieho rodinného a súkromného života a nútenú transformáciu životných cieľov u žalobcu odvolací súd hodnotí ako zásah do osobnostných práv žalobcu na súkromný a rodinný život s prihliadnutím na vyššie popísané osobitosti prípadu v takej intenzite, ktorá odôvodňuje odškodnenie formou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.“), rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 19Co/108/2020, súd priznal poškodenej náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000,- eur, pretože poškodená „Žije s vedomím, že akýkoľvek pohyb mimo bytu bez asistencie inej osoby nie je u nej možný a ťažko sa s tým psychicky vyrovnáva. Pociťuje nepotrebnosť, neschopnosť pre svoju rodinu. Musí si zvykať na zásahy do súkromia, jej zdravotný stav si vyžaduje opatrovateľskú službu, musí znášať opatrovateľku pri intímnej činnosti - sprchovaní, osobnej hygiene, narábanie s osobnými vecami. Žije v neustálom strachu a obave, čo bude ďalej, ako sa s tým vyrovná, stáva sa, že sa rozplače nad svojím zdravotným rozpoložením, keď ju prepadne úzkosť a depresia.

34/ Ďalej si žalobca v predmetnom spore uplatňoval aj nárok titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a to v celkovej výške 10.811 eur, pričom toto bodové hodnotenie vyplýva z návrhu na uzatvorenie dohody o vyrovnaní.

35/ Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

36/ Občiansky zákonník nevymedzuje ani pojem bolesť, ani pojem sťaženie spoločenského uplatnenia, ani to, v akom rozsahu a na základe čoho sa tieto práva priznávajú. Uvedené otázky sú upravené s účinnosťou od 1. augusta 2004 v zákone o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý nahradil vyhlášku č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, a ktorý správne aj súd prvej inštancie v danej veci aplikoval. Zákon ustanovuje podmienky priznania a poskytovania náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Bolesť podľa uvedeného zákona je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.
Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh.

37/ Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, bolesť je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, ods. 2 sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s

poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následok"). 75.

38/ Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov, ods. 2 náhrada za bolesť sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za bolesť sú ustanovené v prílohe č. 1 v I. a III. časti.

39/ Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti, ods. 2 náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti. 77.

40/ Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8), ods. 2 výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2% z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro nahor.

41/ Súd prvej inštancie poukazuje na znalecký posudok vypracovaný v predmetnom spore F. B. G., ktorý vo svojom znaleckom posudku uviedol, že ako objektívny nález, ktorý by mohol byť hodnotený je obmedzenie rozsahu pohybu v ľavom kolennom kĺbe, znalec ohodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 225 bodov, teda sumou vo výške 4.914 eur, pričom zároveň odôvodnil, že navýšenie bodovania o 50% podľa § 5 ods. 5 v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%, je dané na rozhodnutí súdu, či dané zvýšenie uplatní alebo nie.
Žalobca na zdôvodnenie na navýšenie bodovania o 50% odôvodňoval tým, že nemôže kľačať na kolene, hrať futbal, chodiť na dlhé prechádzky a následkom toho podľa neho došlo k výraznému sťaženiu spoločenského uplatnenia.
Náhrada kolenného kĺbu však nie je určená na to, aby sa s ňou robili obdobné aktivity ako štandard, to znamená, že aj po operácii správneho kolena by žalobca s veľkou pravdepodobnosťou bolo obmedzenie v podobnom rozsahu a z toho titulu súd prvej inštancie priznal žalobcovi SSÚ len v počte bodov 225, čo predstavuje 4.914 eur (225 x 21,84 euro) a nevzhliadol dôvod na navýšenie bodovania o 50% a v tejto časti žalobu vo zvyšku uplatneného nároku týkajúcej sa náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia ako nedôvodnú zamietol.

42/ Právny zástupca žalobcu požadoval priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 59.000 eur, čo odôvodňoval tým, že je potrebné zohľadňovať aj infláciu z titulu, že ak má poskytnutá náhrada byť náplasťou v aktuálnom mieste a čase, musí zodpovedať hodnote peňazí v aktuálnom mieste a čase, lebo v tomto mieste a čase bude žalobca nahrádzať to, čo mu spôsobeným zásahom zo života ušlo.
Súd prvej inštancie k takejto argumentácii právneho zástupcu žalobcu uvádza, že nemožno automaticky aplikovať infláciu a zvyšovať náhrady nemajetkovej ujmy podľa vývoja trhu tovarov a služieb, nakoľko nejde o náhradu škody ale o náhradu nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma nie je tovar, ani služba, čo však nevylučuje priznanie aj vyššej sumy nemajetkovej ujmy, ak sú pre takéto priznanie splnené individuálne okolnosti.
Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť sumu vo výške 9.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy, pričom mal za to, že pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy prihliadol na vek žalobcu, na jeho zdravotný stav, predchádzajúci ako aj doterajší život, berúc do úvahy všetky okolnosti, za akých došlo k narušeniu zákonom chráneného záujmu a práva žalobcu a ustálenú výšku relutárnej náhrady v sume 9.000,- eur (celkovej sume 15.000,- eur) považoval za primeranú a spĺňajúcu satisfakčnú funkciu relutárneho zadosťučinenia a preto žalobu vo zvyšku uplatneného nároku ohľadom nemajetkovej ujmy zamietol .

43/ Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44/ Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

45/ Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

46/ Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

47/ O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Predmetom sporu sú dva samostatné nároky, pričom žalobca bol úspešný v obidvoch uplatňovaných procesných nárokoch. Na úspešnosti žalobcu v rozsahu 100 % nič nemení ani tá skutočnosť, že nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia a rovnako tak aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol zamietnutý čiastočne. Súd poukazuje, že rozhodnutie o nárokoch záviselo od úvahy súdu a preto súd aplikujúc nálezy Ústavného súdu SR napr., t.j. I. ÚS 56/2017 a II. ÚS 225/2020 rozhodol tak, že žalobca bol úspešný v obidvoch uplatňovaných procesných nárokoch a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy proti žalovanému. Skutočnosť, že žalobcovi nebola priznaná plná žalovaná suma sa odrazí v tom, že mu síce budú priznané trovy konania v plnom rozsahu, avšak pri výpočte tarifnej odmeny bude súd vychádzať z výšky žalobcom uplatňovaných nárokov , v takom rozsahu, v akom bude priznaná súdom (a nie v rozsahu, v akom si ju uplatňoval žalobca).
Súd nevzhliadol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

48/ Podľa § 232 ods. 2 a 3 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Nitra. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Nitre.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je podanie určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.